

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/171/2024
Identifikačné číslo spisu:	6122502366
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122502366.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: 365.bank, a. s., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, zastúpený advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanej: E. Y., rod. Y.M., nar. XX. XX. XXXX, D. Ľ., D. XXX/X, o zaplatenie 2.136,62 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3Csp/37/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2024 sp. zn. 2CoCsp/5/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2024 sp. zn. 2CoCsp/5/2024 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 3Csp/37/2023 - 100 zo dňa 22. 11. 2023 rozhodol, že:

I. „Žalovaná je povinná uhradiť žalobcovi sumu vo výške 424,99 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 04.05.2022 do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Žalovanej náhradu trov konania nepriznáva.“

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 497 a § 261 ods. 6 písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 1 ods. 2, § 2 písm. a) a b), § 7 ods. 1 a ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129 /2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“), § 39, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2 a ods. 3, ods. 5, ods. 6 a ods. 9, § 54 ods. 1 a ods. 2, § 517 ods. 1 a ods. 2, § 565, § 788 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 1 a ods. 4, § 1a ods. 1 a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „Nariadenie vlády SR“) a § 132 a § 150 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.2. V odôvodnení uviedol, že podnikajúci pod obchodným meno Poštová banka, a.s. sa podanou žalobou pôvodne podanou na upomínací súd domáhal voči žalovanej zaplatenia istiny vo výške 2.136,62 eur s príslušenstvom, ako aj náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že dňa 25. 05. 2021

uzavrel v právnom postavení veriteľa so žalovanou ako dlžníčkou zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Na základe uvedenej zmluvy poskytol žalobca žalovanej peňažné prostriedky - bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 2.210 eur. Žalovaná sa v zmysle zmluvy zaviazala splácať v 96 mesačných splátkach po 35,88 eur a mesačných nákladov spojených s poistením schopnosti splácať úver vo výške 2,65 eur. Výška poslednej mesačnej splátky bola v sume 38,22 eur, z toho výška mesačnej anuitnej splátky vo výške 35,57 eur a mesačných nákladov spojených s poistením schopnosti splácať úver vo výške 2,65 eur. Fixná úroková sadzba bola 12 % p. a., RPMN banky 15,50 % p. a., priemerná RPMN na trhu 9,17 %. Celková čiastka ktorú mala žalovaná zaplatiť bola 3.720,67 eur. Splatnosť prvej mesačnej splátky bola ku dňu 20. 06. 2021 a poplatok za poskytnutie úveru vo výške 22,10 eur. Nakoľko žalovaná neplnila svoje povinnosti riadne a včas, žalobca upozornil žalovanú listom zo dňa 06. 04. 2022, že je v omeškaní so splátkami viac ako 3 mesiac a súčasne ju vyzval na úhradu dlžnej sumy. Žalovaná na upozornenie nereagovala, a tak žalobca dňa 03. 05. 2022 vyhlásil úver za predčasne splatný. Do zosplatnenia žalovaná uhradila sumu 258,71 eur.

1.3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že zmluva uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, a preto je na ňu potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v danom prípade sa jednalo o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral právny predchodca žalobcu ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ. Zároveň uviedol, že obsah zmluvy, ako aj obchodných podmienok bol žalovanej právnym predchodcom žalobcu predložený bez možnosti privodiť akúkoľvek zmenu. Taktiež dodal, že ma právny vzťah medzi stranami sporu, bolo potrebné aplikovať zákon č. 250/2007 Z. z. účinný v čase uzavretia zmluvy, a to najmä jeho ust. § 3 ods. 3, ktoré zakotvovalo ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách podľa ust. § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Následne pristúpil ku skúmaniu, či boli dodržané podmienky jej zavretia. Konkrétne pristúpil ku skúmaniu, či zmluva uzavretá medzi stranami sporu obsahovala náležitosti, ktoré stanovovalo ust. § 9 ods. 2 ZoSÚ. Súd prvej inštancie skúmal, či Zmluva obsahuje náležitosti vymedzené v ust. § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ. Čo sa týka výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov odkázal na ust. § 19 ZoSÚ, a taktiež pri vymedzení pojmu RPMN poukázal na znenie ust. § 2 písm. i) ZoSÚ. Uviedol, že v Zmluve uzatvorenej medzi stranami sporu zo dňa 25. 05. 2021 nebol obsiahnutý údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, a v takom prípade nebolo možné žalovanú považovať za spotrebiteľa, ktorý pri uzatváraní zmluvy poznal všetky plnenia uzavretej zmluvy. V tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ žalobca do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul poplatok za poskytnutie úveru, jednalo sa o postup, ktorý bol v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa. Táto skutočnosť mala vplyv na záver o bezúčelnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, a to z dôvodu, ako to vyplývalo aj z č. 1. 15 spisu, v danom prípade došlo k úhrade poplatku za poskytnutie úveru vo výške 22,10 eur v deň uzatvorenia zmluvy. Z uvedeného vyplývalo, že žalobca reálne poskytol žalovanej sumu 2.187,0 eur a nie sumu 2.210 eur. Žalobca tak do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul aj poplatok za jeho poskytnutie. Súd prvej inštancie zdôraznil, že súčasťou celkovej výšky spotrebiteľského úveru nie je poplatok za jeho poskytnutie, ale tento je potrebné považovať za náklady spotrebiteľského úveru v zmysle ust. § 2 písm. g) ZoSÚ. V tejto súvislosti odkázal aj na rozsudok súdneho dvora EÚ vo veci C-377/14 a konštatoval, že nesprávne uvedená výška spotrebiteľského úveru mala nepochybne vplyv aj na ďalšiu náležitosť zmluvy o úvere vyplývajúcu z ust. § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, ktorou bola ročná percentuálna miera nákladov. Súd prvej inštancie uviedol, že ak žalovaný pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnul aj spracovateľský poplatok bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od výšky úveru. Podľa názoru súdu prvej inštancie s nesprávnym uvedením ročnej percentuálnej miery nákladov je spojený následok rovnako ako pri jej neuvedení, a teda predmetnú zmluvu bolo potrebné považovať v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ za bezúčelnú a bez poplatkov. V tejto súvislosti poukázal aj na skutočnosť, že jednak v dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, ale taktiež navýšenie celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru malo za následok aj to, že sa úročil nielen poskytnutý úver, ale aj poplatok za jeho poskytnutie, tým pádom došlo k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a zmenila sa tým aj výška hlavného predmetu zmluvy. V závere sa súd prvej inštancie zaoberal aj splnením povinnosti zo strany žalobcu vymedzenej mu v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Súd prvej inštancie mal za to, že v predmetnej veci došlo aj k porušeniu povinnosti vyplývajúcej z ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ, keď uzavrel, že

posúdenie schopnosti spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Zo žalobcom predloženého reportu zo sociálnej poisťovne a zo spoločného registra bankových informácií sa nedali zistiť žiadne údaje vzťahujúce sa na výdavky žalovanej. Súd prvej inštancie podotkol, že už z listiny označenej ako dáta dopytu bolo žalobcovi zrejmé, že žalovaná je poberateľkou dôchodku aspoň vo výške 277 eur. Na základe tejto skutočnosti mal žalobca s plnou vážnosťou pristupovať ku skúmaniu výdavkov spojených s bývaním a výživou. Tento postup žalobcu viedol k sankcii v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a taktiež k strate možnosti jednorazovo splatiť spotrebiteľský úver v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. Na základe uvedeného tak uzavrel, že žalovaná mala povinnosť vrátiť žalobcovi poskytnutý úver mínus vykonané úhrady, a taktiež jej bol ponechaný splátkový kalendár. Z výpočtu vykonaného súdom prvej inštancie vyplývalo, že žalovaná ku dňu vyhlásenia rozsudku bola dlžná sumu 424,99 eur, a preto ju súd zaviazal na povinnosť nahradiť sumu tak, ako to je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Zároveň súd žalovanú zaviazal aj k úhrade úroku z omeškania vo výške 5 % v zmysle ust. § 517 Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 v spojení s ust. § 262 CSP, a to tak, že žalobca bol úspešný v rozsahu 19,90 % a žalovaná v 80 %, t. j. celkový úspech bol vo výške 60,20 %. Keďže si žalovaná žiadne trovy neuplatnila a ani jej žiadne nevznikli, rozhodol tak ako je uvedené vo výroku III. napadnutého rozsudku.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom 22. mája 2024 sp. zn. 2CoCsp/5/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení uviedol, že zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Na vecnej správnosti rozsudku nič nemení ani odlišný názor odvolacieho súdu, ktorý sa na rozdiel od súdu prvej inštancie domnieva, že posudzovaná zmluva obsahovala všetky predpoklady v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. h) ZoSÚ, čo vyplýva aj z čl. 2 ods. 2.2 Zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na Zbierku stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021, v ktorej bolo zverejnené uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/183/2020 zo dňa 24. 02. 2021. V uvedenom článku sú uvedené všetky náležitosti potrebné pre výpočet RPMN.

2.2. Odvolací súd uviedol, že správne súd prvej inštancie právne posúdil Zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa 25. 05. 2021 uzavretú medzi žalobcom a žalovanou ako spotrebiteľskú zmluvu a správne na daný zmluvný vzťah aplikoval právnu úpravu o ochrane spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie správne posúdil aj otázku skúmania bonity žalovanej v súvislosti s právnymi následkami konania veriteľa.

2.3. Uviedol, že z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie predložil dokumentáciu súvisiacu v preverovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, ktorej súčasťou bol dopyt do Sociálnej poisťovne (č. l. 73), dopyt do úverového registra (č. l. 74) a žiadosť o poskytnutie úveru (č. l. 75). Z dopytu do Sociálnej poisťovne, a rovnako aj zo žiadosti o poskytnutie úveru vyplynulo, že žalovaná bola poberateľkou vdovského dôchodku vo výške 277 eur. Ďalej zo žiadosti o poskytnutie úveru vyplývalo, že táto má mesačný príjem vo výške 0 eur, výdavky 0 eur, a taktiež mesačné splátky iných úverov vo výške 0 eur. Zároveň žalobca akceptoval stav, keď žalovaná uviedla stav ako vdova a žiadne vyživované deti. Z predložených dôkazov bolo ďalej zrejmé, že žalobca si príjem žalovanej overoval dopytom na Sociálnu poisťovňu, podľa ktorého bola táto poberateľom dôchodku aspoň vo výške 277 eur.

2.4. Odvolací súd vyslovil názor, že povinnosťou veriteľa bolo zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky žalovanej a v tomto smere uniesť dôkazné bremeno. Pokiaľ ide o údaje z úverového registra z dopytu vykonaného na žalovanej vyplýva, že v čase poskytnutia úveru nesplácala žiaden splátkový úver. Pri skúmaní výdavkov však musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Ako konštatoval správne súd prvej inštancie, z dôkazov predložených žalobcom mu bolo zrejmé, že žalovaná bola dôchodkyňou a poberateľkou dôchodku aspoň vo výške 277 eur. Táto okolnosť mala žalobcu viesť k tomu, aby skúmal výdavky na strane žalovanej. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do úverového registra banky, výpis z ktorého predložil žalobca, nie je ani dostatočné. Táto

databáza nemôže dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver.

K námietke žalobcu, že v danom prípade bolo potrebné postupovať v zmysle ust. § 7 ods. 20 ZoSÚ, a teda pri výpočte hodnoty ukazovateľa schopnosti dlžníka splácať úver zo sumy životného minima, pričom výšku nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb upravovalo ust. § 7 ods. 27 ZoSÚ uviedol iba to, že uvedené nič nemení na tom, že veriteľ bol povinný postupovať podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ a s odbornou starostlivosťou posudzovať schopnosť spotrebiteľa splácať úver.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že sa odvolací súd nevyrovnal s námietkou sporovej strany týkajúcej sa skúmania bonity. Trval na tom, že opakovane v priebehu konania poukazoval na skutočnosť, že pri skúmaní bonity postupoval nielen v súlade s ustanoveniami ZoSÚ, ale aj opatrením Národnej banky Slovenska č. 10/2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za tým účelom predložil aj konkrétny výpočet ukazovateľa schopnosti splácať úver, ktorý aplikoval pri výpočte bonity v tejto veci. Z tohoto dôvodu považoval za vylúčený záver súdov, že neskúmal bonitu žalovanej. Namietal, že v odôvodnení rozsudku krajského súdu absentuje akákoľvek reakcia na túto časť jeho odvolacej argumentácie. Porušenie práva na spravodlivý proces videl aj v porušení princípu kontradiktórnosti sporového konania a rovnosti zbraní sporových strán. Trval na tom, že úlohou súdov nie je ani v spotrebiteľských sporov aktívne vyhľadávať chyby v ustanoveniach zmluvy alebo v postupe zmluvných strán, ale poskytovať objektívnu súdnu ochranu stranám, čo v danom prípade porušil súd, lebo žalovaná bola nečinná. Súčasne uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Mal za to, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu neboli doposiaľ riešené dve otázky: 1/ Je veriteľ v rámci výpočtu ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle § 7 ods. 20 ZoSÚ povinný nad rámec zákonom vymedzených položiek vykonať aj audit, tzv. domáceho rozpočtu spotrebiteľa, aby splnil povinnosť konať s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa spracovať úver v súlade s § 7 ods. 1 ZoSÚ? 2/ Možno vzhľadom na použitie vylučovacej spojky alebo v 3. vete § 11 ods. 2 ZoSÚ považovať za hrubé porušenie povinností veriteľa konať s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ? Možno vzhľadom na použitie vylučovacej spojky alebo v 3. vete § 11 ods. 2 ZoSÚ považovať za hrubé porušenie povinností veriteľa konať s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ to, ak nevykonával iba jeden so zákonom stanovených postupov?

3.1. Vzhľadom na vyššie uvedené žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a vyhovel žalobe.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami/námietkami uvedenými v odvolaní.

9. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

10. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane

druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

13. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu znakov vady podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v podstatnej otázke, od ktorej záviselo správne rozhodnutie veci.

14. Dovolateľ v odvolaní výslovne namietal, že pri výpočte hodnoty ukazovateľa schopnosti dlžníka splácať úver vychádzal zo sumy životného minima na plnoletú osobu. Postupoval zmysle § 7 ods. 20 písm. b) ZoSÚ, ktorý ukladá veriteľovi povinnosť použiť v tomto výpočte náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť. Výšku týchto nákladov bližšie upravuje ustanovenie § 7 ods. 27 šiesta veta ZoSÚ a ustanovenie § 2 ods. 5 nariadenie NBS, započítavanie a zisťovanie ďalších nákladov spotrebiteľa neupravuje ako povinnosť veriteľa pri poskytovaní úveru ZoSÚ ani opatrenie NBS.

14.1. Žalobca dôvodne v dovolaní namieta, že z rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedozvedel, z akého dôvodu hrubým spôsobom porušil povinnosť skúmať schopnosť dlžníka splácať úver, keď postupoval podľa platnej právnej úpravy. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nie je ani zmienka o tejto otázke. Odvolací súd v bode 27 uviedol iba to, že napriek skutočnosti, že pri výpočte ukazovateľa schopnosti dlžníka splácať úver vychádzal zo sumy životného minima, uvedené nič nemení na tom, že veriteľ bol povinný postupovať podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre rozhodnutie je však táto otázka kľúčová.

15. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné, a to do takej miery, že nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vada tejto povahy je dôvodom, ktorý zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP). Jeho povinnosťou bude zaoberať sa aj ďalšími podmienkami, ktoré právna úprava ukladá pri ochrane spotrebiteľa, a to aj či boli splnené podmienky vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, aj s poukazom na závery vyslovené Súdny dvorom Európskej únie v rozsudku č. C 598/21. Námetka dovolateľa týkajúca sa porušenia kontradiktórnosti a rovnosti zbraní neobstoí, pretože kontrolu nekalých obchodných podmienok uskutočňuje súd ex offio (C-377/14, C-679/18, II. ÚS 530/2024).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.